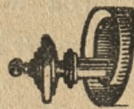
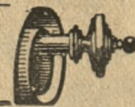

OPIEKUN KATOLICKI

N° 39.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XV.

Bytom (Beuthen O.S.) dnia 16 maja 1888.

Opiekun Katolicki wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O.S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętogo miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Freadler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francyzę A. Sławiński Paris, Rue Véseléy Nr. 3. Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 15 maja.

Ażeby lud nasz polski wszelkimi sposobami germanizować, rozmaitych używają środków. Głównie szkoły do tego celu mają posłużyć. Są okolice, gdzie dla nie wielu protestanckich dzieci budują osobne protestanckie szkoły.

We wsi Hajdukach, majątności jednego z najbogatszych właścicieli ziemskich na Ślązku hrabiego Gwidona Henkel von Donnersmarka, postanowiono wybudować nową szkołę, na którą ów hrabia miałby obowiązek ponieść znaczną sumę kosztów budowli. Hrabia Donnersmark założył protest, w którym wyraził, że ponieważ nowy budynek szkolny postawiony być ma nie dla istotnej potrzeby, lecz wyłącznie dla germanizacyi polskiej ludności przeto on do tego dzieła ręki przyłożyć nie chce.

Protestu tego władza podobno nie uwzględniła. Oświadczenie to hr. Donnersmarka, pokazuje doskonale, jakie są zamiary. —

— Tymczasem posłowie polscy w sejmie pruskim zamyślają temi dniami wnieść interpelacyą do ministra oświecenia względem udzielania dzieciom polskim nauki religii św. w języku polskim, jak również, że władze podrzędne zabraniają prywatnej nauki języka polskiego.

Również stawić mają wniosek o to, ażeby ministra zniewolić do cofnięcia swojego rozporządzenia, na mocy którego usunięto zupełnie ze szkół ludowych naukę polskiego czytania i pisania.

Czy interpelacya wzmiankowa, jako też wniosek rzeczony o cofnięcie rozporządzenia tego ministeryalnego osiągnie skutek należyty, o tem dowiemy się dopiero później. Dziś to tylko zaznaczyć możemy, że zupełne usunięcie nauki języka polskiego ze szkół ludowych pozostaje w najoczywistszej sprzeczności z wolą monarchy, o ile wyczytać to można z odezwy „Do mojego ludu.“

Powiedziano tam bowiem najwyraźniej, że wszyscy jego poddani, a zatem bez względu na wyznanie lub narodowość, równie są blizki mi jego sercu. Z tego wynika co najmniej ta prawda, że naidostojniejszy cesarz życzy sobie, aby wszyscy poddani jego traktowani byli pod każdym względem na równi.

A czyż tej woli cesarskiej dzieje się zadość, jeżeli kilka milionów poddanych pruskich jest pozbawionych uczenia się w szkole języka macierzystego?

Sposoby łapania, tuczenia i przesyłania raków.

Lów. Łapiący raki powinien umieć rozróżniać samce od samic, które różnią się tem, iż samce mają nożyce szersze, ogon węższy. Samice znoszą jaja na wiosnę. Młode wylęgają się około św. Jana i są przypieczane do ogona sa-

mic przez dni 14, poczem odrywają się i same szukają pożywienia.

Samce w maju i czerwcu a samice w jesieni zmieniają skorupy. W początku skóra ich jest koloru białego i nader miękka, lecz po 3—4 dniach nabywa twardości zwykłej. Mając staw własny, a chcąc mieć ciągle raki, nie należy wylawiać samic, lecz owszem, złapawszy którą, napowrót je wrzucać.

Raki łapią się rękami, węgierkami i sieciami. Najpewniejszy połów jest rękami, lecz to tylko w jeziorach i stawach. Należy albo wody upuścić, albo też do węgierki je napędzać. W tym celu wyszukuje się dziur i wydrzeń w brzegu, pod drzewami, gdzie pospolicie raki przebywać zwykły, a nastraszony się kijanką i nastawiony węgierz, w takowy wchodzi; spuściwszy zaś wodę, same raki z dziur wychodzą.

Łapiąc na węgierze, należy włożyć do tychże ponętę, to jest żaby miodem smarowane, jelicita świnię, z kurczęci, kaczek, baraninę, kropione gorzalką. Wieczorem wychodzą raki na żer; wtedy należy oświetlić pochodnią miejsce, w którym jest założony węgierz i zwołna wyciągać takowy.

Albo też narzucać do stawu grochowin ze strączkami, a na te pokłaść żab lub świeżego mięsa, do których nagromadzi się wiele raków w nocy, a w dzień pochowują się pod też grochowiny, a które z tamąd łatwo wydobyć można.

Albo też nakłaść w kosz okrągły żabek ze skór obdartych i trochę przy ogniu przypieczonych; takowy włożyć w staw, aby się zanurzył, a gdy wieczorem wyjmiesz, pełno w nim raków znajdziesz, lecz wyjmując, należy oświetlić pochodnią miejsce, w którym jest ten kosz zanurzony.

Albo też łapie się raki na kijki, to jest: należy rozłupać kijek, włożyć w toż rozłupanie żabę i kijek ten wpuścić do dziury, w której są raki, a gdy takowy po kilku minutach wyciągniesz najmniej 2 lub 3 raki złowisz.

Tuczenie. Bierze się do tego raki jak można największe, oczyszcza się je i wkłada do czystej beczki, do której nalewa się śmietany lecz tylko tyle, aby raki nie były w niej zanurzone. Co rano wydobadź raki i w czystej wodzie obmyj, gdyż wyzdychałyby, gdyby mleko zakwasiłało. Można w miejsce śmietany użyć piwa, lecz z tą samą ostrożnością jak z mlekiem. Można także dorzucać otrąb, rzepy krajanej i bżówek.

Przesyłka. Chcąc przesać raki żywe, należy je układać w kosze i warstwami przekładać pokrzywami, a codzień je zmieniając, kilka dni w drodze być mogą.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Zapowiadają, że ślub ks. Henryka, drugiego syna cesarskiego z księżniczką heską Ireną odbędzie się prawdopodobnie dnia 24 bm.,

w urodziny babki księcia, królowej Wiktorii angielskiej.

Ślub będzie w kaplicy zamkowej w Charlottenburgu i tuszą sobie, że do tego czasu zdrowie cesarza o tyle się poprawi, iż będzie mógł być na ślubie swego syna. Prócz najbliższych członków obu rodzin, spodziewani na tę uroczystość król saski i następca tronu angielski ks. Walii.

ZIEMIE POLSKIE.

Z Warszawy podają niemieckie pisma, że rozkazano zmniejszyć liczbę robotników zagranicznych w pasie granicznym Królestwa.

ROSYA.

„Pol. Corr.“ rozpisuje się znowu o złych skutkach ekonomicznej polityki rosyjskiej i stara się dowieść liczbami, wyjętymi z rosyjskiego sprawozdania o dochodach celnych w r. 1887, że tych było tylko 64 170 467 rubli metalicznych w porównaniu do 70 775 500 takichże rubli w roku poprzednim. Od 4 lat dowóz do Rosyi się zmniejsza. Na tej podstawie rozwodzi się pismo to znowu bardzo źle o finansach i walorach rosyjskich.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. W dzisiejszym numerze podaliśmy artykuł „o rakach“ to znaczy, w jaki sposób mogą znaleźć nasi biedni na czacie zarobek. Jeżeli wszędzie, to temwięcej w większych miastach jak w Wrocławiu, Berlinie a i w Bytomiu, Gliwicach itd. łatwo takowe dobrze sprzedać można. Na ostatnim targu bytomskim były już takowe wystawione na sprzedaż a żądano za jedną sztukę (średniego gatunku) nie więcej jak po 25 fen. —

— Zebranie katolików śląskich odbędzie się w tym roku w Bytomiu, w pierwszej połowie lipca.

— Wybito już i puszczone w obieg za 2 1/2 miliona 20sto markówek z wizerunkiem cesarza Fryderyka. Będą bili jeszcze aż do sumy 10 milionów marek.

— Próby nakazano nauczycielom wszystkich szkół odbywać z dziećmi, aby je wdrożyć do spokojnego opuszczenia klas w razie jakiego nieszczęśliwego przypadku, jako to: ognia, uderzenia pioruna i t. p. Próby takie odbywać się mają raz co kwartał, przyczem w szkołach piętrowych dzieci nasamprzód z wyższych pięter wychodzić będą — nauczyciele zawsze na ostatku.

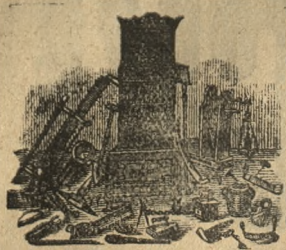
§ **Opole.** Familia Schaffgotsch'a obchodziła w tych dniach 400 letnią rocznicę, wyniesienia jej do godności rycerskiej, przez zasługi Ulrich'a von Schaffgotsch w bitwie pod Bolesławem (Bunzlau). Na mieczu tegoż, znajduje się następujący napis: „Anno Christi 1488 Hat Herr Ulrich Schaffgotsche Mit diesem Schwert Di Ritterschaft gewonnen Uf der Bonzlischen Heyde.“

— W dniach od 26 do 30 zeszłego miesiąca odbył się tu popis — po 9 miesięcznym kursie — 43 kandydatek akuszerskich, z których wszystkie przeszły.

(Nadesłano.)

Znaczne polepszenie. Belgard. Przy nowym kaszlu i chrypcie po użyciu miodu ziółkowego zdrowia C. Lück'a z Kołobrzega poczułem natychmiast polepszenie, za dla tego też wszystkim podobnie cierpiącym bardzo tenże polecam. M. Krause.

Do dostania flaszka po 1 M. — 1,75 i 3,50 w Bytomiu u p. Artura Hoppe, w Tarnowicach u aptekarza p. Jeziotkowskiego, w Królewskiej Hucie u p. Karola Czichos, w Katowicach w aptece pod orł-m na ulicy Fryderyka Nr. 8., w Raciborzu u p. Jana Bolik, w Opolu u p. M. Wagnera.

Franc. Letzel

w Bytomiu ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32
poleca wielki swój skład żelaza, wszelkich wyrobów z żelaza, ocelu, blachy itp. jak i różne maszyny gospodarcze.

Czcicielom Najsw. Panny Maryi!

Polecam przesłanicznie wykonany obraz cudownej Matki Boskiej Piekarskiej: olejdruk w wielkim formacie podług fotografii wziętej z cudownego obrazu wydany moim kosztem i nakładem, sztuka 2 marki. Czysty dochód w ilości 50 fen. z każdego obrazu, jest przeznaczony na budowę kalwaryi w Piekarach. Handlerze otrzymają stósowny rabat.

Fr. Schwider w Niemiec. Piekarach.
Poczta Scharley.

TROCINY

jednokonną furę sprzedaje po 1 M. 25 fen.
S. Goldstein'a pila parowa
w Bytomiu (Beuthen O.-S.)

Prawnie zastrzeżona
najlepsza

Papa na dachy

wielokrotnie premiuowana i urzędownie podszukana a należąca do pierwszej klasy co do trwałości od ognia, jak i nieprzemakalna, ze starych a znanych sławnych fabryk

Georg Friedrich & Comp.
Wrocław (Breslau).

jest zaopatrzona w etykiety tejże firmy a do dostania prawie u wszystkich kupców na Górnym Ślązku.

HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia niemiecka komunikacja pocztowa pomiędzy Hamburgiem a Nowym Yorkiem w każdą środę i niedzielę,
pomiędzy Havrem a Nowym Yorkiem w każdy wtorek,
pomiędzy Szczecinem a Nowym Yorkiem co 2 tygodnie,
pomiędzy Hamburgiem a Indiami Zach. 4 razy miesięcznie,
pomiędzy Hamburgiem a Meksykiem raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa dają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite. Bliższych wiadomości udzieli A. Piskorsch w W. Strzelcach (Gr. Strehlitz.)

Najlepsza papa do krycia dachów.

Rola po 2 M. 2,25 M. i 2,50 M.

Cynkowe deseczki do prania po 50 fen., dzbaneczki do kawy, po 60 fen. Poleca oprócz gwoździ, buksów, kubelków do ognia, garnków, ruszta i blachy do pieców, łyżki, noże i widelce, młynki do kawy, świeczniki, krzyże i lampki przed obraz i wszelkie tem podobne artykuły po najtańszych cenach.

Hermann Leipziger.

kład żelaznych towarów i sprzętów kuchennych.

Bytom, Rynek.

Stary browar miejski.

Niniejszem polecam Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy sprzedaż codziennie świeżego młodego piwa.

Bytom. **Wal. Dinter.**
Brauerstr. 7. (dawn. Niesel)

BAHNHOF - HOTEL (E. Noak.)

Najwygodniejszy dla podróżnych.
Pokoje od 1,50 M.
Portyer przy każdym pociągu.

Poczye

A. Mickiewicz
wyszyły w 4 tomach. Cena egzpl. 1 zlr. w oprawie płóciennnej 1 zlr. 70 cent. Wysłka tylko za gotówkę z 25% bez zaliczki.

K. Łukaszewicz,
księgarz we Lwowie (Lemberg).

Wszelkie gatunki

belek, desek itp.
dla budowl i stolarzy
sprzedaje tanio

W. Geppert.

Bytom, ogrodowa ulica.
(Gartenstrasse.)
i w Zabrze przy dworcu

Moselweine

versendet in jedem Quantum
F. L. Laven,

Weinhandl. in Trier a. Mosel.

Wielki skład TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma na składzie

Józef Rotter

mistrz stolarski w Lipinach.
Skora i rzetelna usługa.
Pierwszy stolarz przy farze.

60 sehr pikante Photographien nebst 5 grös. Bild. und eine grosse Sammlung andere Phot. wie Kunstwerke, Artisten, weltberühmte Frauen und Männer etc. sowie eine Cat. über Bücher und interessante Sachen franko und zollfrei gegen 5 M. auch in Briefm. Gottfrid Brolander, Gothenburg Schweden.

Ucznia chcącego się wyuczyć sztuki blacharskiej itp. poszukuje zaraz

Fr. Sadowski.
Król Huta, ulica Kronprinza 84.

Chłopiec porządny, katolickich rodziców, mający chęć, nauczyć się postępowego piekarstwa, może się zgłosić u **L. Alexandra** mistrza piekarskiego w Gliwicach, przy Germanii.

G. Piotrowski

w Bytomiu,

ulica dworca kolei żelaznej Nr. 42.

obok poczty
poleca się

do prac malarskich: kościołów, kaplic, stacy i ołtarzy.

Upiększenia ołtarzy i figur.

Dalej do malowania herbów szyldów i chorągwi przy publ. uroczystościach jako też do dekoracyi sal.

Malowanie portretów według fotografii i z osób
Do ozdobnego malowania piecy jak i pokoi i tychże tapetowania.

Szanownym Wiarusom

Królewskiej Huty i okolicy polecam

mój warsztat blacharski,

jako też polecam się także do

nakrywania dachów

różnych budynków, blachą cynkową, lupkiem, cementem, papą przy kilkuletniej gwarancji, także na odpłatę. Rzetelne i sumienne wykonanie przyrzekując proszę szanownych Wiarusów o łaskawe poparcie mnie licznymi zleceniami.

Fr. Sadowski, mistrz blacharski
w Królewskiej Hucie, Kronprinzenstrasse nr. 84.

SKŁAD OBÓWIA.

Niżej podpisany polecam mój znaczny skład obówia w wszelkich gatunkach i jakości, jako to:

dla mężczyzn,
dam, chłopców
i dziewcząt,
po znacznie niższych cenach. Zamówienia na miarę wykonywują się prędko i akuracie
Lipiny.
Ign. Wieczorek.
Naprzeciw fary w domu p. Rotter'a.

Kolej zsuwająca (Rutschbahn)

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy donoszę uniżenie, że kolej zsuwająca, t na placu turniejowym znacznie ulepszoną została, dla tego proszę o łaskawe używanie tejże.

Bytom. **Beldzik, oberzysta.**
Nadmieniam zarazem, że powyższa wzmiankowana kolej jest do wydzierżawienia lub sprzedaży.

Za mało pieniędzy, wielki zysk!

Uznanie. Moja żona jest wielce zadowolona z użycia w porzebach domowych proszku, mydlanego „Seifen-Waschpulver“ z fabryki **A. Hodurka w Raciborzu.** Rassek komornik sąd. w Berlinie. Paczki po 10 i 20 fen.; oprócz tego **Hodurka sławny w świecie Mortein** (uznany jako najlepszy środek dla wyniszczenia wszelkiego robactwa.) Skrobek świecący „Glanzstärke“ i proszek do zwyczajnego prędkiego czyszczenia naczyń kuchennych „Küchenschnepputzpulver“, jest do dostania wszędzie we wszystkich lepszych składach towarowych.

Paczki pocztowe, proszku do prania „Waschpulver“ (brutto 10 funtów) rozsyłam po 3,50 M. za zaliczką pocztową opłaconą.

Przeostroga! Dla tego, że podobnymi nazwami liche wyroby puszczane są w obieg z innych fabryk dla tego trzeba bardzo uważać na firmę: **A. Hodurka, Racibórz (Ratibor.)**

Huzarskie bócki dla chłopców już od 4 M.

R. Neustadt'a

hartowny skład obówia i częściowy
Bytom, Rynek Nr. 16.

poleca swój wielki i doborowy skład w wszelkich gatunkach i jakości gotowe obówie dla:

mężczyzn, dam, chłopców dziewcząt i dzieci.
Gwarancja za eleganckie i dogodne a po tanich cenach.

Zamówienia na miarę, jak i wysyłka do wyboru.
Bócki dla pan i dziewcząt.

Reklamizcki skórzane od 1 M.